

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

Business Economics

สุจินดา เจียมศรีพงษ์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University Publishing House

www.nupress.grad.nu.ac.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สุจินดา เจียมศรีพงษ์.

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ = Business economics.-- พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558.
479 หน้า.

1. เศรษฐศาสตร์การบริหาร. I. ชื่อเรื่อง.

338.5

ISBN 978-616-7902-39-5

สพน. 010

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ = Business economics

สุจินดา เจียมศรีพงษ์

สงวนลิขสิทธิ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม ราคา 380 บาท

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้จัดพิมพ์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่

1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารวิทยกิตติ์ ชั้น 14 ซอยจุฬาลงกรณ์ 64 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระแก้ว กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-7000-3

สยามสแควร์ กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-9881, 0-2255-4433

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-5

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 044-216131-2

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) จังหวัดนครนายก โทร. 037-393-023, 037-393-036

จัตุรัสจามจุรี กรุงเทพฯ โทร. 0-2160-5301

รัตนธิเบศร์ จังหวัดนนทบุรี โทร. 0-2950-5408-9

มหาวิทยาลัยพะเยา โทร. 0-5446-6799, 0-5446-6800

สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จุฬาฯ โทร. 0-2218-3979

2. เสี่ยงทิพย์บูตเซ็นเตอร์ 108/3-5 ถนนเอกาทศรถ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8862

สาขา มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารขวัญเมือง จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-1616

ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเทศบาลนครพิษณุโลก ถนนขุนพิเรนทรเทพ

จังหวัดพิษณุโลก โทร. 084-814-7800

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-0113

4. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2613-3899, 0-2623-6493

สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0-5394-4990-1

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0-7428-2980, 0-74282981

5. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทร. 0-4320-2842

กองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ออกแบบปก สรญา แสงเย็นพันธ์

พิมพ์ที่ รัตนสุวรรณาการพิมพ์ 3 30-31 ถนนพญาไท อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8101

สารบัญ

ส่วนที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 1	ธรรมชาติและขอบเขตของเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.....	3
	ความนำ.....	4
	ขอบเขตของเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.....	6
	ความหมายของเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.....	6
	ความสัมพันธ์กับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์.....	8
	ความสัมพันธ์กับศาสตร์แห่งการตัดสินใจ.....	11
	ความสัมพันธ์กับการศึกษาการจัดการธุรกิจตามหน้าที่.....	12
	ขั้นตอนการตัดสินใจ.....	12
	แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในการตัดสินใจ.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร.....	15
	แนวคิดเกี่ยวกับค่าเสียโอกาส.....	16
	แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์หน่วยสุดท้าย.....	18
	แนวคิดเกี่ยวกับเป้าหมายทางธุรกิจ.....	20
	แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีกำไร.....	21
	แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการผลิต.....	23
	แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนของหน่วยธุรกิจ.....	26
	แนวคิดเกี่ยวกับเวลา.....	28
	แนวคิดเกี่ยวกับการคิดส่วนลด.....	28
	บทสรุป.....	31
	คำถามสำหรับการอภิปราย.....	32
	คำถามท้ายบทที่ 1.....	32
บทที่ 2	วัตถุประสงค์การจัดการและหน่วยธุรกิจ.....	33
	ความนำ.....	34
	ทฤษฎีด้านบริหารจัดการ.....	34
	ทฤษฎีตัวแทนหลัก.....	35
	ทฤษฎีการจัดการ.....	37
	เป้าหมายรายรับจากยอดขายสูงสุด.....	37
	เป้าหมายความพอใจในการจัดการสูงสุด.....	38
	เป้าหมายการเติบโตของหน่วยธุรกิจสูงสุด.....	39
	ทฤษฎีพฤติกรรม.....	40
	จริยธรรมทางธุรกิจ.....	41
	การแข่งขันทางธุรกิจ.....	43

	กลยุทธ์การแข่งขัน.....	44
	บทสรุป.....	53
	คำถามสำหรับการอภิปราย.....	54
บทที่ 3	การวิเคราะห์หาจุดที่เหมาะสมในทางเศรษฐศาสตร์.....	57
	บทนำ.....	58
	การวิเคราะห์โดยใช้สมการ กราฟ และตาราง.....	58
	การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ผลรวม และค่าหน่วยสุดท้าย.....	60
	การวิเคราะห์โดยใช้จุดที่เหมาะสม.....	63
	การใช้เครื่องมืออื่น ๆ ของการจัดการสมัยใหม่.....	69
	บทสรุป.....	75
	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 3.....	76
	ภาคผนวกสำหรับบทที่ 3.....	79
ส่วนที่ 2	วิเคราะห์อุปสงค์.....	87
บทที่ 4	วิเคราะห์อุปสงค์.....	89
	ความน่า.....	90
	ความหมายอุปสงค์ส่วนบุคคล.....	91
	ทฤษฎีอุปสงค์.....	91
	กฎของอุปสงค์.....	92
	ตัวกำหนดอุปสงค์.....	92
	สมการอุปสงค์.....	96
	อุปสงค์ของตลาด.....	98
	ส่วนเกินของผู้บริโภค.....	99
	ประเภทของสินค้า.....	100
	ความยืดหยุ่นของอุปสงค์.....	101
	ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคา.....	102
	ประเภทของค่าความยืดหยุ่น.....	104
	การพิจารณาค่าความยืดหยุ่นต่อราคาและรายรับรวม.....	105
	ความยืดหยุ่นของราคาและรายรับรวม.....	106
	ความยืดหยุ่นของราคาและรายรับหน่วยสุดท้าย(รายรับเพิ่ม).....	107
	ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ไขว้.....	109
	ความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้.....	111

บทที่ 4	การอธิบายความหมายของความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้.....	112
	ประโยชน์ของการใช้ค่าความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ.....	114
	บทสรุป.....	117
	คำถามท้ายบทที่ 4.....	117
	ภาคผนวกสำหรับบทที่ 4.....	121
บทที่ 5	การประมาณค่าอุปสงค์.....	133
	ความน่า.....	134
	ปัญหาการตีความ.....	135
	การประมาณค่าอุปสงค์.....	136
	วิธีวิจัยทางการตลาด.....	136
	วิธีวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ.....	140
	การวิเคราะห์สมการถดถอย.....	141
	สถิติต่าง ๆ ในสมการถดถอย.....	144
	การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ที่หาค่าได้.....	152
	ปัญหาในการวิเคราะห์แบบสมการถดถอย.....	154
	บทสรุป.....	156
	คำถามท้ายบทที่ 5.....	157
บทที่ 6	การพยากรณ์ทางธุรกิจ.....	161
	ความน่า.....	162
	การพยากรณ์ทางด้านคุณภาพ.....	162
	การวิเคราะห์แนวโน้มและการพยากรณ์.....	163
	การวิเคราะห์อนุกรมเวลา.....	164
	การวิเคราะห์แนวโน้ม.....	165
	การวิเคราะห์จากแบบจำลองทางเศรษฐมิติ.....	170
	บทสรุป.....	172
	คำถามท้ายบทที่ 6.....	173
ส่วนที่ 3	การผลิตและการวิเคราะห์ต้นทุน	175
บทที่ 7	การผลิตและประมาณการการผลิต.....	177
	ความน่า.....	178
	การผลิตและฟังก์ชันการผลิต.....	178

	ปัจจัยการผลิต.....	179
	ฟังก์ชันการผลิต.....	180
	ทฤษฎีการผลิตที่ใช้ปัจจัยการผลิตชนิดเดียว.....	181
	กฎการลดน้อยถอยลงของผลผลิต.....	182
	ระยะของการผลิต.....	184
	ทฤษฎีการผลิตที่ใช้ปัจจัยการผลิตสองชนิด.....	185
	เส้นผลผลิตเท่ากัน.....	186
	เส้นต้นทุนเท่ากัน.....	187
	จุดที่เหมาะสมในการผลิต.....	189
	อัตราผลตอบแทนจากการผลิต.....	191
	บทสรุป.....	193
	คำถามท้ายบทที่ 7.....	193
บทที่ 8	ทฤษฎีต้นทุนและการประมาณค่าต้นทุน.....	195
	ความนำ.....	196
	ลักษณะของต้นทุน.....	196
	ฟังก์ชันของต้นทุนในระยะสั้น.....	198
	ฟังก์ชันต้นทุนในระยะยาว.....	199
	ประเภทของต้นทุน.....	199
	กำไรปกติและกำไรทางเศรษฐศาสตร์.....	203
	การวิเคราะห์ต้นทุนส่วนที่เพิ่มขึ้น.....	204
	การผลิตในระยะยาว.....	209
	การประหยัดต้นทุนการผลิตต่อหน่วย.....	217
	การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน.....	218
	ระดับการดำเนินการ.....	218
	การประมาณการและพยากรณ์ต้นทุน.....	219
	บทสรุป.....	222
	คำถามท้ายบทที่ 8.....	222
ส่วนที่ 4	โครงสร้างตลาดและการกำหนดราคา	225
บทที่ 9	โครงสร้างตลาด.....	227
	ความนำ.....	228
	โครงสร้างตลาด.....	229

	ตลาดแข่งขันสมบูรณ์.....	231
	การกำหนดราคาขายในระยะสั้น.....	233
	การกำหนดราคาขายในระยะยาว.....	236
	ตลาดผูกขาด.....	237
	การกำหนดราคาในตลาดผูกขาด.....	239
	เปรียบเทียบตลาดแข่งขันสมบูรณ์และตลาดผูกขาด.....	241
	การวัดอำนาจการผูกขาดของตลาด.....	242
	อัตรากำไร.....	242
	อัตรากำไรกระจุกตัวของตลาด.....	243
	ตลาดผู้ขายมากหรือตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด.....	247
	การกำหนดราคาและผลผลิตในตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด.....	248
	บทสรุป.....	251
	คำถามท้ายบทที่ 9.....	252
บทที่ 10	ตลาดผู้ขายน้อยราย.....	257
	ความน่า.....	258
	ลักษณะของตลาดผู้ขายน้อยราย.....	258
	การวัดอำนาจของตลาด.....	260
	ทฤษฎีผู้ขายน้อยราย.....	264
	ประเภทของตลาดผู้ขายน้อยราย.....	265
	การสร้างอำนาจเหนือตลาดของตลาดผู้ขายน้อยราย.....	270
	ทฤษฎีเกมส์.....	285
	ประเภทของทางเลือกในตลาดผู้ขายน้อยราย.....	286
	แผนภูมิต้นทุน.....	292
	การแข่งขันโดยไม่ใช้ราคา.....	293
	บทสรุป.....	295
	คำถามท้ายบทที่ 10.....	296
บทที่ 11	การตั้งราคาในทางปฏิบัติ.....	301
	ความน่า.....	302
	หน้าที่ของราคา.....	303
	กลยุทธ์การกำหนดราคา.....	304
	กลยุทธ์การกำหนดราคาทั่วไป.....	304

	กลยุทธ์การกำหนดราคาในตลาดต่างๆ.....	310
	กลยุทธ์การกำหนดราคาในรูปแบบอื่นๆ.....	311
	บทสรุป.....	342
	แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 11	342
ส่วนที่ 5	กฎระเบียบ วิเคราะห์ความเสี่ยงและการลงทุนระยะยาว	345
บทที่ 12	รัฐบาลและธุรกิจ.....	347
	ความนำ.....	348
	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ.....	348
	การเข้าแทรกแซงของรัฐ.....	350
	ทฤษฎีว่าด้วยการแทรกแซงของรัฐในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ.....	350
	ประเภทของการแทรกแซง.....	353
	กรณีสินค้าปกติทั่วไป.....	353
	กรณีสินค้าสาธารณะ.....	354
	เครื่องมือที่รัฐบาลใช้แทรกแซง.....	367
	นโยบายมหภาค.....	367
	นโยบายอุตสาหกรรม.....	368
	นโยบายท้องถิ่น.....	369
	นโยบายการแข่งขัน.....	377
	บทสรุป.....	378
	คำถามท้ายบทที่ 12.....	346
บทที่ 13	การวิเคราะห์ความเสี่ยงและความไม่แน่นอน.....	379
	ความนำ.....	380
	ความหมายของความเสี่ยงและความไม่แน่นอน.....	380
	ความไม่แน่นอน.....	382
	เครื่องมือที่ใช้ในการตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง.....	383
	ค่าความคาดหวัง.....	384
	การวัดค่าความเสี่ยงโดยใช้ค่าสัมบูรณ์ของความเสี่ยงและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน... 385	
	การวัดค่าความเสี่ยงโดยใช้ค่าการกระจายแบบปกติ.....	390
	การวัดค่าความเสี่ยงโดยใช้ทฤษฎีเกมสในการวิเคราะห์.....	392
	วิธีการตัดสินใจโดยใช้แผนภูมิต้นไม้.....	397
	วิธีการเสนอขายหรือการประมูล.....	402

บทที่ 13	วิธีใช้ค่าความเท่าเทียมกันของความเสมอภาค.....	403
	ความเสี่ยงที่เกิดจากข้อมูลข่าวสารที่ไม่สมบูรณ์.....	405
	บทสรุป.....	406
	คำถามท้ายบทที่ 13.....	406
บทที่ 14	การตัดสินใจลงทุนระยะยาว.....	409
	บทนำ.....	410
	ความหมายของทุน.....	411
	เงินลงทุนและกำไรสูงสุด.....	412
	ขั้นตอนการตัดสินใจลงทุน.....	413
	ประมาณการกระแสเงินสดในการลงทุน.....	414
	การหาค่าและจัดลำดับของโครงการที่ลงทุน.....	416
	การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลได้.....	422
	ปัญหาการเลือกตัดสินใจลงทุน.....	423
	การหาค่าต้นทุนของเงินทุน.....	425
	บทสรุป.....	428
	คำถามท้ายบทที่ 14.....	429
	บรรณานุกรม.....	433
	ภาคผนวก.....	439
	ดัชนี.....	450

ส่วนที่ 1

บทนำ

(Introduction)

ในเนื้อหาส่วนที่ 1 ครอบคลุมบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ซึ่งจะอธิบายถึง ธรรมชาติ และขอบเขตของ วิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ วัตถุประสงค์ของการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนแสดงถึง เทคนิควิธีทาง คณิตศาสตร์ที่ใช้ในการหาจุดที่เหมาะสมในการบริโภคและการผลิต ซึ่งเทคนิควิธีนี้ใช้เป็นเครื่องมือ สำคัญในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยในตำราเล่มนี้ ได้แยกเนื้อหาออกเป็นบทๆ คือ บทที่ 1 ต้องการให้ผู้ศึกษา ได้ทราบว่า เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คืออะไร เนื้อหาสำคัญของเศรษฐศาสตร์ธุรกิจนั้น ครอบคลุม หรือเกี่ยวข้องกับศาสตร์ใดบ้าง ตลอดจน เข้าใจถึงเนื้อหาในเชิงธุรกิจว่า เป็นอย่างไร เช่น การหากำไรของหน่วยธุรกิจ การผลิตของหน่วยธุรกิจ ตลอดจนจริยธรรมทางธุรกิจ เป็นต้น ส่วนในบทที่ 2 นั้น ต้องการเสนอ ให้เห็นภาพของการดำเนินงานของหน่วยธุรกิจ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของ หน่วยธุรกิจ และทฤษฎีพื้นฐานของการบริหารจัดการว่าเป็นอย่างไ ส่วนในบทที่ 3 นั้น จะได้กล่าวถึง เทคนิควิธีทางเศรษฐศาสตร์ ที่นิยมใช้ในการตัดสินใจของหน่วยธุรกิจ ได้แก่ การหาค่าสูงสุด และการ หาค่าต่ำสุดในการประกอบธุรกิจ เช่น การหาจำนวนการผลิตที่ทำให้หน่วยผลิตได้รับผลกำไรสูงสุด คือ อะไร หรือการหาจำนวนการผลิตที่ทำให้หน่วยผลิตมีต้นทุนในการผลิตต่ำที่สุด คือเท่าไร เป็นต้น ตลอดจนการศึกษาถึง ทฤษฎีการผลิตที่มีอยู่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาแนวคิดทาง เศรษฐศาสตร์ต่อไป

